

EL METGE I L'OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA

NORMA 6

“El metge que, per fidelitat a la seva consciència, es negui a emprar una determinada terapèutica, procediment o mitjà de diagnòstic ho haurà d'advertir amb caràcter previ i de manera personalitzada al pacient o, quan es tracti d'un incapacitat o menor, a la persona directament responsable d'aquest, sens perjudici de l'obligació de complir amb el deure deontològic d'informació de les opcions possibles. En qualsevol cas, s'ha de garantir la continuïtat assistencial”.

“El metge no podrà ser discriminat en el seu lloc de treball per raons de consciència.”

Definició de l'objecció de consciència

L'objecció de consciència és el dret a oposar excepcions al compliment de deures jurídics quan impliqui contravenir les conviccions personals, ja siguin religioses, morals o filosòfiques.

(Definició adaptada de RAE 2021)

El professional i l'objecció de consciència

- El principi d'objecció de consciència fa referència a la facultat que tenen els professionals de la salut de **negar-se a realitzar determinades intervencions**, reconegudes legalment o administrativament, pel fet que **atempten contra els seus principis ètics, morals o religiosos**.
- L'objecció de consciència implica la **confrontació entre el dret de la llibertat de consciència d'un professional i el dret del pacient a rebre una prestació sanitària** (incompatibilitat entre els valors propis i els aliens).
- L'objector no pretén canviar la norma, sinó només que se li eximeixi del seu compliment per raons de consciència.

Objecció de consciència vs Reticència professional

- La **reticència professional** és aquell sentiment que dificulta acceptar la voluntat de l'altre quan no està d'acord amb els propis principis i genera discomfort moral. Tot i això, cal respectar-la, per llei i per ètica, i no hi ha opció d'objectar-hi.
- **L'objecció de consciència** és la negativa a fer una acció perquè va contra els propis principis. La possibilitat de no implicar-s'hi està regulada per llei.

Els drets del pacient i l'objecció de consciència

- Malgrat hi hagi una confrontació de valors, **ha de prevaldre el dret del pacient** a rebre una determinada prestació. Per tant, el metge objector té **l'obligació no només d'informar, sinó també de facilitar i acompanyar** el pacient fins a trobar qui pugui administrar el tractament necessari al qual té dret per llei.
- És **obligació dels poders públics** establir un sistema que possibiliti l'exercici de la llibertat de consciència i, alhora, la prestació sanitària.

L'objecció de consciència en sanitat

- L'exercici de l'objecció de consciència és una possibilitat, derivada del **dret a la llibertat ideològica, a la qual poden acollir-se les persones**, però no les institucions (tant públiques com privades), ni els col·lectius ni les Comunitats Autònomes.
- L'objecció de consciència del professional **no pot suposar un perjudici directe per al pacient**. Les unitats assistencials i les institucions sanitàries han de garantir l'accés dels ciutadans a aquelles prestacions autoritzades legalment.
- Les **oficines de farmàcia** – en tant que establiments sanitaris privats d'**interès públic** subjectes a la planificació sanitària – han de disposar dels mecanismes necessaris a fi d'assegurar l'administració dels medicaments i productes sanitaris a què els usuaris tenen dret.

Motius més freqüents d'objecció de consciència en l'àmbit sanitari

- Avortament
- Reproducció humana (esterilització, contracepció, fecundació assistida...)
- Eutanàsia
- Ajuda al suïcidi

Requisits per a l'objecció

Perquè es pugui admetre l'objecció de consciència cal que es donin els requisits següents:

- Que l'objector tingui les **conviccions** que afirma tenir
- L'objecció de consciència ha de ser **explícitament declarada** i s'ha d'establir en quines condicions i amb quins requisits, formalitats i terminis es pot exercir.
- L'objecció de consciència ha de regir-se sempre per **criteris morals** i mai per qüestions de conveniència ni oportunisme.

Límits de l'objecció de consciència

- L'objecció de consciència únicament es pot exercir respecte d'aquelles conductes que afectin **directament** la creença que fomenta l'objecció.
- Cal admetre la possibilitat d'una **objecció de consciència sobrevinguda** (cas concret o acció determinada).
- Així mateix, s'ha d'admetre la possibilitat de l'**objecció de consciència parcial**, que pot ser també sobrevinguda, i que se sol produir en casos límit respecte de la legalitat.
- No escau fer objecció de consciència quan es coneix de manera inequívoca la **voluntat del malalt en el sentit de no ser tractat**. El metge sempre ha de **respectar el dret del pacient a la presa de decisions envers la seva salut** (principi d'autonomia).